

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

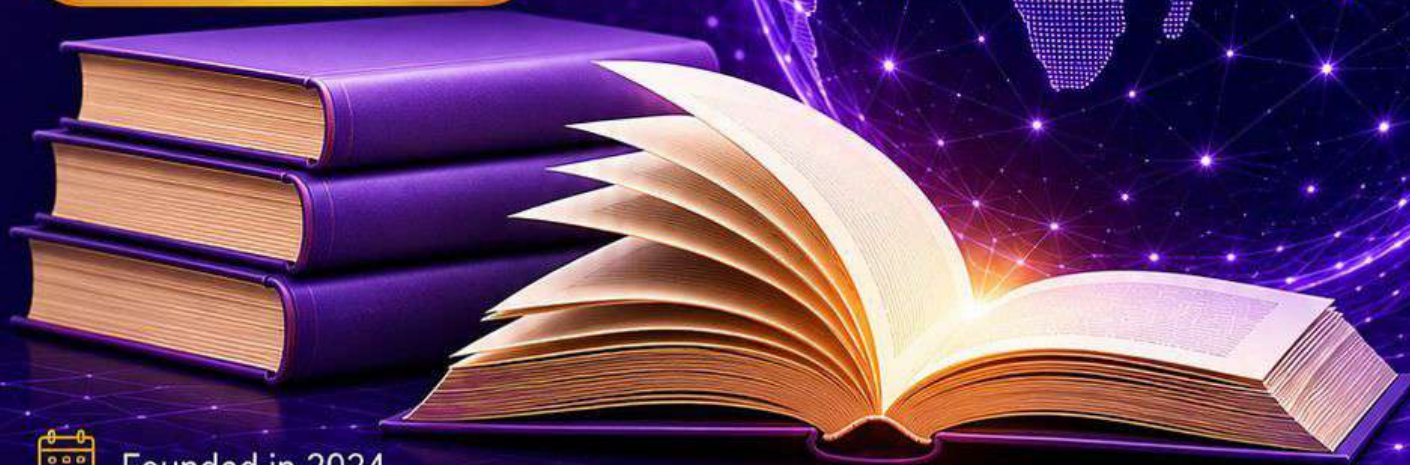
IJTIMOYIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 7

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

IJTIMOY DAVLAT MODELIDA “MAHALLA YETTILIGI” INSTITUTINING IJTIMOY HIMOYA VA HAMKORLIK MEXANIZMIDAGI O‘RNI

Xoliqov Lazizjon Maxmud o‘g‘li

Buxoro davlat universiteti, doktorant.

e-mail: xoliqovlaziz5@gmail.com .ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-6695-7191>

Annotatsiya.

Mazkur maqolada ijtimoiy davlat modelida “mahalla yettiligi” institutining ijtimoiy himoya va hamkorlik mexanizmidagi o‘rni ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Maqolada mahalla yettiligi tarkibi, uning vakolatlari, ehtiyojmand aholini aniqlash, manzilli ijtimoiy yordam ko‘rsatish, raqamlashtirilgan ijtimoiy xizmatlarni joriy etish hamda fuqarolar o‘rtasida ijtimoiy birdamlikni mustahkamlashdagi roli yoritilgan. Shuningdek, genderga asoslangan zo‘ravonlikning oldini olish, yoshlar, keksalar va nogironligi bo‘lgan shaxslar bilan ishlash mexanizmlari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Ijtimoiy himoya, “Mahalla yettiligi” tizimi, hokim yordamchisi, yoshlar yetakchisi, xotin-qizlar faoli, profilaktika inspektori, ijtimoiy xodim, “Yagona ijtimoiy reestr”, abilitatsiya xizmatlari, reabilitatsiya xizmatlari.

РОЛЬ ИНСТИТУТА «МАХАЛЛИНСКОЙ СЕМЁРКИ» В МЕХАНИЗМЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ И СОТРУДНИЧЕСТВА В МОДЕЛИ СОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА

Холиков Лазизжон Махмуд угли

Бухарский государственный университет, докторант.

Аннотация.

В данной статье с научной точки зрения анализируется роль института «махаллинской семёрки» в механизме социальной защиты и взаимодействия в модели социального государства. Рассматриваются состав института «махаллинской семёрки», его полномочия, деятельность по выявлению нуждающихся слоёв населения, оказанию адресной социальной помощи, внедрению цифровых социальных услуг, а также его роль в укреплении социальной солидарности среди граждан. Кроме того, анализируются механизмы предупреждения гендерно обусловленного насилия, а также особенности работы с молодёжью, пожилыми людьми и лицами с инвалидностью.

Ключевые слова: социальная защита, система «махаллинской семёрки», помощник хокима, лидер по делам молодёжи, активист по работе с женщинами, инспектор профилактики, социальный работник, «Единый социальный реестр», услуги абилитации, услуги реабилитации.

THE ROLE OF THE “MAHALLA SEVEN” INSTITUTION IN THE SOCIAL PROTECTION AND COLLABORATION MECHANISM OF THE SOCIAL STATE MODEL

Xoliqov Lazizjon Maxmud o‘g‘li

Bukhara State University, Doctoral Student.

Abstract.

This article provides a scientific analysis of the role of the “Mahalla Seven” institution within the social protection and collaboration mechanism of the social state model. It examines the composition of the Mahalla Seven, its functions and responsibilities in identifying vulnerable population groups, delivering targeted social assistance, introducing digitalized social services, and strengthening social solidarity among citizens. The study also analyzes the mechanisms for preventing gender-based violence, as well as the institutional approaches to working with young people, older adults, and persons with disabilities.

Keywords: social protection, Mahalla Seven system, Hokim's assistant, youth leader, women's activist, prevention inspector, social worker, Unified Social Register, habilitation services, rehabilitation services.

Kirish. Zamonaviy ijtimoiy davlat modelida ijtimoiy himoya tizimining samaradorligi ko‘p jihatdan mahalliy darajadagi institutlar faoliyatiga bog‘liq. O‘zbekiston sharoitida mahalla instituti tarixan jamiyatning ijtimoiy tayanchi bo‘lib kelgan bo‘lsa, so‘nggi yillarda ushbu institut yangi mazmun va tashkiliy shakl — “mahalla yettiligi” tizimi orqali

yanada takomillashtirilmoqda. Mazkur tizim aholi ehtiyojlarini aniqlash, ijtimoiy xizmatlarni manzilli yetkazish hamda davlat va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Mahalla yettiligi tarkibiga kiruvchi hokim yordamchisi, yoshlar yetakchisi, xotin-qizlar faoli, ijtimoiy xodim va boshqa vakillar hududdagi ijtimoiy muammolarni kompleks yondashuv asosida hal etishga yo'naltirilgan. Bu orqali kambag'allikka qarshi kurashish, ijtimoiy himoyaga muhtoq qatlamlarni qo'llab-quvvatlash, gender tengligini ta'minlash va fuqarolik faolligini oshirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Tadqiqot metodologiyasi (Research Methodology)

Ijtimoiy davlat modelida "mahalla yettiligi" institutining ijtimoiy himoya va hamkorlik mexanizmidagi o'rnini tahlil qilishda normativ-huquqiy tahlil va ilmiy-nazariy manbalarni o'rganish usullaridan foydalanilgan.

Natijalar va muhokama (Results and Discussions)

Mahalla yettiligi — bu O'zbekiston ijtimoiy boshqaruv tizimining yangi shakli bo'lib, u mahalladagi ijtimoiy xizmatlar, kambag'allikka qarshi chora-tadbirlar va boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan. Mahalla yettiligi tarkibida hokim yordamchisi, yoshlar yetakchisi, xotin-qizlar faoli, profilaktika inspektori va ijtimoiy xodim kabi vakillar bo'lib, ularning har biri hududdagi ehtiyojmand oilalarni aniqlash va ularga yordam ko'rsatishda faol ishtirok etadi. Masalan, mahallalarda mahalla yettiligi tizimi orqali kam ta'minlangan oilalar aniqlanadi va ularga oziq-ovqat, dori-darmon yoki kommunal xizmatlar bo'yicha subsidiyalar ajratiladi. Shu bilan birga, yoshlar yetakchilari va ijtimoiy xodimlar birgalikda mahalladagi yolg'iz keksalar hamda nogironligi bo'lgan shaxslarga yordam ko'rsatish dasturlarini amalga oshirmoqda, bu esa mahalladagi ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlaydi. Mahalla yettiligi yordamida ijtimoiy xizmatlar raqamlashtirilgan. Barcha ehtiyojmand oilalar "Yagona ijtimoiy reyestr"ga kiritilib, nafaqa, pensiya va subsidiya mablag'lari elektron tizim orqali tez va shaffof yetkaziladi. Mahalla yettiligi xodimlari profilaktik tadbirlar, xayriya kampaniyalari va bolalar uchun qo'shimcha ta'lim kurslarini ham tashkil etadi. Masalan, mahalla yettiligi vakillari yoshlar o'rtasida sport va ijodiy mashg'ulotlar o'tkazib, ijtimoiy muammolarni kamaytirishga hissa qo'shmoqda. Shu tarzda mahalla yettiligi nafaqat yordamni yetkazadi, balki ijtimoiy barqarorlik va fuqarolar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi.

Mahalla tizimi mustaqillikdan keyin ijtimoiy himoya mexanizmlariga integratsiya qilingan bo'lib, bu orqali mahalla xalqni birlashtiruvchi institut sifatida ijtimoiy barqarorlikka hissa qo'shadi [1]. Mahallalarda mahalla xodimlari va yettilik vakillari kambag'allik darajasi yuqori oilalarni aniqlash hamda ularga yordam yetkazish bilan shug'ullanadi. Shu orqali oziq-ovqat, dori-darmon va boshqa zarur moddiy yordam joyida yetkaziladi. Bu nafaqat oilalarning turmush darajasini oshiradi, balki mahallada ijtimoiy birdamlikni mustahkamlaydi. Mahalla yettiligi vakillari yolg'iz keksalar va nogironligi bo'lgan shaxslarga uy sharoitida xizmat ko'rsatish tizimini joriy qilgan. Mahalla xodimlari ushbu shaxslarni ro'yxatga olib, muntazam ravishda yordam va maslahatlar beradi. Shu tarzda mahalla ijtimoiy himoya vazifasini amalga oshirish bilan birga, fuqarolar o'rtasidagi o'zaro yordam va birdamlikni oshiradi. Barcha ehtiyojmand oilalar "Yagona ijtimoiy reyestr"ga kiritilgan bo'lib, bu orqali nafaqa, pensiya va subsidiya mablag'lari tez hamda shaffof yetkaziladi. Mahalla yettiligi vakillari ushbu reyestr ma'lumotlari asosida yordamni aniq ehtiyojmandlarga yo'naltiradi, bu esa mahalladagi ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlaydi. Mahalla yettiligi vakillari bolalar va yoshlar uchun qo'shimcha ta'lim kurslari hamda sport tadbirlarini tashkil etmoqda. Bu ishlar mahalladagi ijtimoiy muammolarni kamaytirish, yoshlarning to'g'ri ijtimoiy xulq-atvorini shakllantirish va jamoaviy birdamlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Mahalla yettiligi xodimlari ijtimoiy maslahatlar va huquqiy yordam ko'rsatish bo'yicha faoliyat yuritadi. Masalan, oilaviy nizolar yoki moddiy qiyinchiliklar yuzaga kelganda, mahalla yettiligi vakillari oilalarni maslahatlar bilan qo'llab-quvvatlaydi, bu esa ijtimoiy muammolarning kengayishining oldini oladi. Mahallalarda mahalla yettiligi vakillari profilaktik tadbirlar va xayriya kampaniyalarini tashkil etadi. Masalan, keksalar va nogironligi bo'lgan shaxslar uchun oziq-ovqat yetkazib berish, uylarni tozalash va boshqa amaliy yordamlar mahalladagi ijtimoiy himoya tizimini mustahkamlaydi. Mahalla yettiligi vakillari mahalla ichidagi iqtisodiy va ijtimoiy monitoring ishlarini olib boradi. Ular oilalarning moliyaviy holatini o'rganib, qaysi oilaga yordam kerakligini aniqlaydi va mahalliy byudjet hamda ijtimoiy yordam dasturlari bilan uyg'un ish olib boradi. Mahalla yettiligi tizimi ijtimoiy himoya mexanizmlarini mahalliy darajada samarali amalga oshirish, fuqarolar o'rtasida birdamlikni kuchaytirish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Har bir mahalla yettiligi vakili o'z hududida ehtiyojmand oilalarni aniqlash, yordam ko'rsatish va ijtimoiy barqarorlikni oshirish vazifasini bajaradi. Mahalla yettiligi tarkibida boshqaruv xodimlari soni oshgan, mahallada 70 dan ortiq masala, jumladan, moddiy yordam va kreditlar bilan bog'liq masalalar hal qilinib, tizim to'liq raqamlashtirilmoqda [2].

Mahalla yettiligi tarkibida boshqaruv xodimlari sonining oshirilishi mahalladagi ijtimoiy muammolarni tezkor va samarali hal qilish imkonini yaratadi. Har bir vakil o'z vazifasi doirasida mahalladagi turli masalalarni kuzatadi va hal qiladi. Masalan, moddiy yordam bilan shug'ullanadigan vakil oilaning moliyaviy holatini baholab, ularga nafaqa yoki oziq-ovqat yetkazish tartibini belgilaydi. Shu bilan birga, kreditlar va boshqa moliyaviy xizmatlar bilan shug'ullanuvchi vakil oilalarning qarz hamda to'lov qobiliyatini tekshirib, ularni yordam dasturlariga yo'naltiradi. Mahallada hal qilinadigan masalalar soni 70 tadan ortiq bo'lib, ular nafaqat moddiy yordam, pensiya va subsidiyalar, balki huquqiy maslahat, profilaktik tadbirlar, yoshlar va keksalar bilan ishlash kabi xizmatlarni ham o'z ichiga oladi. Masalan, profilaktika va maslahat xizmati vakili oilalardagi ijtimoiy muammolarni aniqlab, oilaga psixologik yoki huquqiy yordam ko'rsatadi. Tizimning raqamlashtirilishi jarayoni esa barcha jarayonlarni shaffof va tezkor qiladi. Har bir oilaning ehtiyojlari elektron reyestrda kiritilib, vakillar ularni kuzatadi va yordamni aniq ehtiyojga qarab yo'naltiradi. Masalan, oilaning nafaqasi yoki subsidiya mablag'lari qachon yetkazilishi va kim tomonidan kuzatilishi tizim orqali belgilanadi. Shu bilan mahalla yettiligi tizimi yordamni adolatli va samarali yetkazish imkonini beradi.

Mahalla yettiligi vakillari nafaqat yordamni taqdim etadi, balki mahalladagi ijtimoiy muammolarning oldini olish

bilan ham shug'ullanadi. Masalan, oilalarda yoshlar o'rtasidagi ijtimoiy nizolar, yolg'iz keksalarning yordamga muhtojligi yoki oilalardagi moliyaviy qiyinchiliklar vakillar tomonidan aniqlanib, ularga o'z vaqtida yechim topiladi. Shu tarzda tizim mahalladagi ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Mahalla yettiligi orqali tashkil etilgan har bir xizmat vakili o'z vazifasini aniq belgilangan yo'nalishda bajaradi, bu esa barcha 70 tadan ortiq masalani kompleks tarzda hal qilish imkonini yaratadi. Masalan, bir oilaga bir vaqtning o'zida moddiy yordam, pensiya, profilaktik maslahat va huquqiy yordam ko'rsatilishi mumkin, bu yordamning samaradorligini oshiradi hamda oilaning turmush darajasini yaxshilaydi.

Mahalla xodimlari va yettilik vakillari genderga asoslangan zo'ravonlikning oldini olish bo'yicha maxsus treninglarda qatnashmoqda va bu mahalla institutining ijtimoiy himoya mexanizmini mustahkamlashga xizmat qilmoqda [3]. Ushbu treninglar mahallani nafaqat ma'muriy boshqaruv bo'g'ini, balki aholining eng yaqin ijtimoiy tayanchiga aylantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Treninglar davomida ishtirokchilarga gender tushunchasi, gender tenglik tamoyillari, zo'ravonlikning jismoniy, ruhiy, iqtisodiy va psixologik turlari, shuningdek, ularning jamiyat va oila hayotiga salbiy ta'siri haqida atroflicha ma'lumot beriladi. Mahalla xodimlari zo'ravonlik ko'pincha yashirin tarzda kechishini, jabrlangan shaxslar esa qo'rquv yoki uyat sabab muammoni oshkor etmasligini chuqur anglab yetmoqda. Bu esa ulardan yanada hushyorlik va mas'uliyat talab etadi. Masalan, treninglarda oilada erkak tomonidan ayolga nisbatan iqtisodiy bosim o'tkazilishi, ya'ni ishlashga ruxsat bermaslik, shaxsiy daromadini nazorat qilish yoki moliyaviy mustaqilligini cheklash ham genderga asoslangan zo'ravonlik shakli ekanligi alohida ta'kidlanadi. Shu kabi holatlarni aniqlagan mahalla faollari ayolni kasbga yo'naltirish markazlari, bandlik bo'limlari yoki ijtimoiy yordam dasturlariga yo'naltirish orqali amaliy yordam ko'rsatishi mumkin.

Treninglar doirasida nizolarni murosali yo'l bilan hal etish bo'yicha rolli o'yinlar va amaliy mashg'ulotlar ham o'tkaziladi. Masalan, er-xotin o'rtasida tez-tez kelishmovchiliklar yuzaga kelayotgan oilaga mahalla yettiligi vakillari tashrif buyurib, har ikki tomon bilan alohida va umumiy suhbatlar olib boradi. Suhbat jarayonida zo'ravonlikning huquqiy oqibatlari tushuntiriladi, oilaviy mas'uliyat va o'zaro hurmatning muhimligi targ'ib qilinadi. Shuningdek, voyaga yetmaganlar bilan bog'liq holatlar ham treninglarning muhim qismidir. Masalan, qiz bolalarni erta turmushga majburlash, o'g'il bolalarga esa zo'ravon xatti-harakatlarni "erkaklik" sifatida singdirish kabi noto'g'ri qarashlarning oldini olish bo'yicha tushuntirish ishlari olib borish ko'nikmalari beriladi. Yettilik vakillari maktablar, kollejlari va ota-onalar bilan hamkorlikda davra suhbatlari hamda ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar tashkil etishlari mumkin.

Zo'ravonlikka uchragan ayol murojaat qilganida, mahalla xodimi uning xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yib, reabilitatsiya markazlari, ishonch telefonlari, tibbiyot muassasalari va huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan aloqani yo'lga qo'yadi. Shu orqali jabrlangan shaxs yolg'iz emasligini his etadi. Natijada mahalla tizimida genderga asoslangan zo'ravonlikka nisbatan murosasiz munosabat shakllanadi. Mahalla xodimlari va yettilik vakillarining bilim hamda tajribasi oshgani sari, zo'ravonlik holatlari erta aniqlanib, og'ir oqibatlarga yetib bormasdan oldi olinadi. Eng muhimi, bunday treninglar jamiyatda o'zaro hurmat, tenglik va inson qadr-qimmatini e'zozlashga asoslangan sog'lom ijtimoiy muhitni yaratishga xizmat qiladi.

2026–2027-yillarda 20 ta hududiy ijtimoiy xizmatlar markazini tashkil etish rejalashtirilgan. Markazlarda qarab turish, parvarishlash, abilitatsiya, reabilitatsiya va ta'lim bilan bog'liq kompleks xizmatlar ko'rsatiladi [4]. Masalan, yolg'iz yashovchi keksalar uchun kunduzgi parvarish xizmatlari tashkil etilib, ularning ovqatlanishi, shaxsiy gigiyenasi va sog'lig'i nazorat qilinadi. Shu bilan birga, nogironligi bo'lgan shaxslar uchun uy sharoitida parvarish xizmatlari ham ko'rsatilishi rejalashtirilgan. Markazlarda abilitatsiya va reabilitatsiya xizmatlari muhim o'rin egallaydi. Abilitatsiya xizmatlari, asosan, tug'ma yoki erta yoshdan rivojlanishida cheklovlari mavjud bolalarning kundalik hayotga moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. Masalan, nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar bilan logopedlar, tayanch-harakat apparatida muammolari mavjud bolalar bilan esa fizioterapevtlar shug'ullanadi. Reabilitatsiya xizmatlari esa kasallik yoki jarohat oqibatida vaqtincha yoki doimiy mehnat qobiliyatini yo'qotgan shaxslarning sog'lig'ini tiklash va ijtimoiy hayotga qayta moslashuvini ta'minlaydi. Shuningdek, markazlarda ta'lim bilan bog'liq xizmatlar ham yo'lga qo'yiladi. Nogironligi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim elementlari asosida rivojlantiruvchi mashg'ulotlar, kasbga yo'naltirish kurslari va hayotiy ko'nikmalarni o'rgatish dasturlari tashkil etiladi. Masalan, eshitishida muammosi bo'lgan bolalar uchun maxsus pedagoglar ishtirokida mashg'ulotlar o'tkazilib, ularning jamiyatga moslashuvi kuchaytiriladi. Bundan tashqari, hududiy ijtimoiy xizmatlar markazlarida psixologik yordam, ijtimoiy-huquqiy maslahatlar va oila a'zolari bilan ishlash yo'nalishlari ham rivojlantiriladi. Parvarishga muhtoj shaxslarning yaqinlariga parvarish ko'nikmalarini o'rgatish, stressni yengish bo'yicha treninglar tashkil etish orqali oilalarning yuki yengillashtirilishi ko'zda tutiladi.

Zamonaviy tadqiqotlar mahallaning nafaqat ijtimoiy xizmatlar, balki fuqarolik jamiyati ishtirokini kuchaytirish, jamoaviy birdamlikni mustahkamlash hamda davlat siyosati bilan uyg'un harakat qilish mexanizmlarida muhim rol o'ynashini ko'rsatadi [5]. Mahalla aholi bilan davlat o'rtasidagi eng yaqin va samarali ko'prik vazifasini bajaradi. Tadqiqotlarga ko'ra, mahalla orqali fuqarolarning ijtimoiy faolligi va tashabbuskorligi ortmoqda. Masalan, mahallalarda tashkil etilayotgan umumiy yig'ilishlar va jamoatchilik muhokamalari orqali aholining muammolari bevosita aniqlanib, ularning yechimida fuqarolarning o'zi faol ishtirok etmoqda. Bu jarayon fuqarolik jamiyatining asosiy tamoyillari — ochiqlik, mas'uliyat va o'zaro hamkorlikni mustahkamlaydi. Shuningdek, mahalla jamoaviy birdamlikni rivojlantirishda muhim platforma hisoblanadi. Mahalla doirasida o'tkaziladigan xayriya tadbirlari, hasharlar, ijtimoiy aksiyalar va ma'naviy-ma'rifiy uchrashuvlar turli yosh va ijtimoiy qatlam vakillarini birlashtiradi. Masalan, ehtiyojmand oilalarga yordam ko'rsatish bo'yicha tashkil etilgan umummahalla tashabbuslari nafaqat moddiy ko'mak beradi, balki jamiyatda o'zaro mehr-oqibat va hamjihatlik muhitini kuchaytiradi. Mahalla davlat siyosatini joylarda samarali amalga oshirishda ham muhim vositaga aylanmoqda. Ijtimoiy himoya, bandlik, sog'liqni saqlash, ta'lim va gender tenglikka oid davlat dasturlarining mahalla orqali joriy etilishi ularning manzilliligini oshiradi. Masalan, kambag'allikni qisqartirish yoki yoshlarni qo'llab-quvvatlash dasturlari mahalla faollari ishtirokida amalga oshirilganda, haqiqiy ehtiyojlar hisobga

olinadi va resurslar samaraliroq taqsimlanadi. Bundan tashqari, mahalla davlat va nodavlat tashkilotlar o'rtasida hamkorlik platformasi sifatida ham faoliyat yuritmoqda. Nodavlat notijorat tashkilotlari, volontyorlik guruhlar va mahalla faollarining qo'shma loyihalari orqali ekologiya, sog'lom turmush tarzi, oilaviy barqarorlik kabi yo'nalishlarda ijobiy natijalarga erishilmoqda. Bu esa fuqarolik jamiyati institutlarining mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar (Conclusion/Recommendations)

Muxtasar qilib aytganda, "mahalla yettiligi" instituti ijtimoiy davlat modelida ijtimoiy himoya va hamkorlik mexanizmlarining muhim bo'g'ini sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu tizim orqali ehtiyojmand oilalarni aniqlash, manzilli yordam ko'rsatish, ijtimoiy xizmatlarni raqamlashtirish va mahalliy darajada samarali boshqaruvni yo'lga qo'yish imkoniyati yaratilmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mahalla yettiligi nafaqat moddiy yordamni tashkil etuvchi tuzilma, balki ijtimoiy muammolarning oldini oluvchi, fuqarolar o'rtasida birdamlikni mustahkamlovchi va jamiyat barqarorligini ta'minlovchi institut sifatida faoliyat yuritmoqda. Genderga asoslangan zo'ravonlikning oldini olish bo'yicha treninglar, yoshlar va keksalar bilan ishlash dasturlari hamda hududiy ijtimoiy xizmatlar markazlari bilan hamkorlik ushbu tizimning samaradorligini oshirmoqda.

Umuman olganda, mahalla yettiligi instituti ijtimoiy himoya siyosatini joylarda amalga oshirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va davlat hamda aholi o'rtasidagi ishonchni mustahkamlashda strategik ahamiyatga ega bo'lib, ijtimoiy davlat modelining muhim tayanch mexanizmi sifatida xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Begbotayev Z. D. O'zbekistonda mahallaning ijtimoiy himoya tizimidagi tarixiy roli // *Modern Education and Development*. – 2025. – Vol. 37. – No. 3.
2. Shavqatulloev D. O'zbekistonda mahalla yettiligini tashkil etilishi va faoliyati haqida // *Modern Science and Research*. – 2025. – Vol. 4. – No. 5. – P. 1397–1399.
3. *Mahalla Staff Strengthen Skills to Prevent Gender-Based Violence* [Electronic resource]. – 2025. – May 30. – URL: <https://uzbekistan.unfpa.org/en/news/mahalla-staff-strengthen-skills-prevent-gender-based-violence>.
4. «Mahalla yettiligi»ga yangi vakolat berilmoqda [Elektron resurs]. – 2025. – 18-dekabr. – URL: <https://vaqt.uz/oz/mobile/news/mahalla-yettiligiga-yangi-vakolat-berilmoqda-16041>.
5. Masharipov I. Transformation Processes of the Mahalla Institution in the Development of Civil Society // *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*. – 2025. – Vol. 3. – No. 5. – P. 171–174.